

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา

Success Factors in Preventing Violence Against Students in Educational Institutions

สมถวิล วิจิตรวรรณ¹, อรุณี สำเภาทอง²

¹หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ E-mail: sowiji@rpu.ac.th

²หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ E-mail: arsump@rpu.ac.th

บทคัดย่อ

เยาวชนมีความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันให้แก่ประเทศ การสั่งสมความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ รวมถึงการหล่อหลอมบุคลิกภาพ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมให้แก่เยาวชนจึงเป็นส่วนสำคัญ แต่ปัจจุบันสถานการณ์ของเยาวชนนักเรียนในบริบทสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ส่งผลต่อพฤติกรรมและความปลอดภัยของเยาวชน ขาวความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มเพื่อนในสถานศึกษา การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา เป็นปัญหาในระดับสากลมาหลายปี บทความนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประเภทของความรุนแรงสาเหตุ และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา มีงานวิจัยจำนวนมากยืนยันว่า การกลั่นแกล้งในสถานศึกษาไม่ได้มีผลเฉพาะต่อนักเรียน แต่ส่งผลถึงประสิทธิภาพในระบบการศึกษา สุขภาวะทางอารมณ์ของสังคม ตลอดจนความรุนแรงในสังคมที่สูงมากขึ้น

สรุปความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษาเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนโดยเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน นักเรียนคนอื่น หรือบุคคลอื่นไม่เกี่ยวข้องกับทางโรงเรียน ความรุนแรงจำแนกได้เป็น 3 ประการ คือ ความรุนแรงทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศ สาเหตุมาจากปัจจัยต่าง ๆ คือ ปัญหาความเปราะบางของสถาบัน ครอบครัว ปัญหาสังคมเพื่อน ปัญหาชุมชน ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย รวมถึงปัญหาการใช้ยาเสพติด สำหรับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษาที่สำคัญๆ ได้แก่ ผู้บริหารเข้มแข็งและดำเนินตามกรอบนโยบายที่แข็งแกร่งในการจัดการกับความรุนแรงต่อเด็ก ความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษา เครือข่ายและพันธมิตรที่หลากหลาย ความพร้อมของข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนแวดล้อมของโรงเรียน

คำหลัก : ปัจจัยความสำเร็จ, การป้องกัน, ความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา

ABSTRACT

Youth are important for developing the country's competitive potential. Accumulating knowledge, experience and skills, as well as molding personalities, attitudes, morality and ethics for youth are therefore important. However, the current situation of youth students in a more complex

social context affects youth behavior and safety. News about violence between groups of friends in educational institutions and bullying in educational institutions have been international problems for many years. This article aims to study the types of violence, causes and success factors in preventing violence against students in educational institutions. Many studies confirm that bullying in educational institutions does not only affect students, but also affects the effectiveness of the education system, the emotional well-being of society, and the increasing violence in society.

In summary, violence against students in educational institutions is an act that causes damage to students by school staff, other students or other persons not related to the school. Violence can be classified into 3 types: physical, mental and sexual violence. The causes are various factors: family vulnerability, peer problems, community problems, easy access to inappropriate information sources, and drug use. The important success factors in preventing violence against students in educational institutions include strong administrators and implementation of a strong policy framework to deal with violence against children, cooperation between the education sector, diverse networks and partners, and the availability of information on violence and bullying in educational institutions. Participation of stakeholders in the school community.

Keywords: Success factors, Prevention, Violence against students in educational institutions

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกรวมถึงประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเทคโนโลยี ด้านวัตถุ รวมถึงสภาพแวดล้อมและปัญหาของสังคมก่อให้เกิดผลกระทบทั้งด้านความเจริญของประเทศ ในหลายด้าน ในขณะที่เดียวกันก็เกิดความเสื่อมทั้งทางด้านจิตใจ ค่านิยมและการประพฤติปฏิบัติ สังคมเกิดการ แข่งขัน ไม่คำนึงถึงคุณธรรม จริยธรรม ปัญหาทางสังคมสูงขึ้น เช่นปัญหายาเสพติด ปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่าง คนรวยและคนจน วิกฤตการณ์ทางการเมือง การจัดการศึกษาควรจะเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาของสังคมไทย แต่ยังไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ผลที่ตามมาทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนไทยหลาย ด้าน เช่น ปัญหา การติดยาเสพติด การพนัน ปัญหาติดเพื่อนหรือปัญหาการสร้างกลุ่มที่สร้างความรุนแรงในกลุ่มเยาวชนด้วยกันเอง รวมถึงการสร้างปัญหาให้แก่ชุมชนสังคม

ผลการสำรวจของ กรมสุขภาพจิต (2563) ในโครงการติดตามสภาวะการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด พบว่า ประเทศไทยมีเด็กถูกรังแกกลั่นแกล้งในสถานศึกษาอยู่ในอันดับ 2 ของโลก ปีละประมาณ 6 แสนคน สัดส่วนนักเรียนถูกรังแกจากเพื่อนนักเรียนด้วยกันสูงถึงร้อยละ 40 รองจากญี่ปุ่น ขณะที่ในปี 2553 การสำรวจ นักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศพบว่าร้อยละ 43 บอกเคยถูกคนอื่นรังแกกลั่นแกล้ง นอกจากนั้น ปัญหาใหม่มีการรังแกกันผ่านสื่อออนไลน์ทั้งการใช้ข้อความ ภาพ หรือวิดีโอคลิปบนโลกอินเทอร์เน็ต และรายงาน

วิจัยของ Gabriela Smarre and Others (2024) กล่าวว่าโรงเรียนควรเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย แต่กลับกลายเป็นว่า เด็กหญิงและเด็กชายจำนวนมากประสบกับความรุนแรงในและรอบโรงเรียน ความรุนแรงต่อเด็กถือเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ ส่งผลต่อพัฒนาการทางสมองของเด็กอีกด้วย คณะผู้วิจัยดังกล่าวได้สรุปถึงผลสำรวจความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ที่พบถึงการกระทำต่อนักเรียนทางร่างกาย ความรุนแรงทางจิตใจและเพศที่ถูกกระทำจากบุคลากรของโรงเรียน จากนักเรียนคนอื่น หรือจากบุคคลอื่น

นอกจากนั้น UNESCO. (2019) รายงานถึงความรุนแรงในสถานศึกษา ว่า เกิดขึ้นแพร่หลายในทุกประเทศ และส่งผลกระทบต่อเด็กและวัยรุ่นจำนวนมากส่วนใหญ่มักเกิดจากเพื่อนวัยเดียวกัน แต่ในบางกรณีก็เกิดจากครู และเจ้าหน้าที่โรงเรียนคนอื่นๆ นอกจากนี้ PISA (2018) เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างนักเรียนที่กล่าวว่า ถูกกลั่นแกล้งรังแกอย่างน้อยสองถึงสามครั้งต่อเดือนกับนักเรียนที่ไม่ได้รายงานว่าถูกกลั่นแกล้ง โดยนักเรียนชายจาก 65 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ ถูกกลั่นแกล้งมากกว่านักเรียนหญิง สำหรับประเทศไทย พบความแตกต่างระหว่างนักเรียนสองกลุ่มนี้อยู่ที่ 14% นักเรียนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อยเปรียบถูกกลั่นแกล้งมากกว่านักเรียนที่ได้เปรียบพบความแตกต่างที่ 7% การกลั่นแกล้งกันของนักเรียนจะพบมากที่สุดในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำถูกกลั่นแกล้งมากกว่านักเรียนที่มีคะแนนสูง นอกจากนี้ ความรุนแรงในสถานศึกษา มีแพร่หลาย เกิดขึ้นในทุกประเทศ และส่งผลกระทบต่อเด็กและวัยรุ่นจำนวนมาก

ผู้เขียนได้สืบค้นและสังเคราะห์ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการป้องกันความรุนแรงและเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเฝ้าระวังอย่างท่วงไถ่ไกลความรุนแรงในสถานศึกษา การตระหนักคิดถึงแนวทางการแก้ปัญหาด้วยปัญญา ปลูกจิตสำนึกถึงคุณค่าการอยู่แบบเอื้ออาทรกัน การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การหลีกเลี่ยงความรุนแรง เพื่อเป็นสมาชิกของสังคมมีสุขต่อไป

การนำเสนอสาระเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จในการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้เข้าใจตรงกัน จึงขอกล่าวเป็น 3 หัวข้อ คือ ขอบข่ายของความรุนแรงต่อนักเรียน สาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงของเด็กและเยาวชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา ผู้เขียนได้กำหนดหัวข้อการนำเสนอสาระดังต่อไปนี้

1. ขอบข่ายของความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา

1.1 ความหมายของความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา

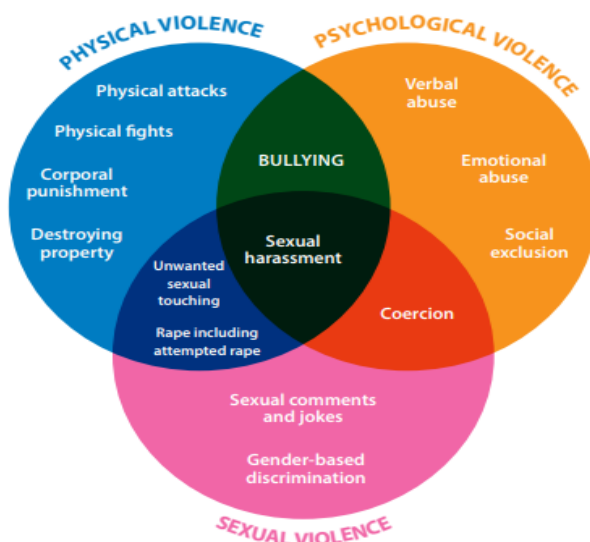
ความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา เป็นการกระทำใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนทั้งทางร่างกายหรือจิตใจ รวมถึงความเสียหายต่อทรัพย์สินโดยการทำร้ายร่างกายจิตใจ ช่มชู้ กักขัง ลักพาตัว การใส่ร้ายป้ายสีดูถูก กรรโชกทรัพย์ บังคับขู่เข็ญ การทำร้ายการใช้ความรุนแรงทางเพศ กลั่นแกล้งหรือการกลั่นแกล้งบนอินเทอร์เน็ต รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลที่หยาบคายหรือรุนแรงผ่านเครือข่ายข้อมูลและการสื่อสารความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับเด็ก ล้วนส่งผลร้ายต่อเด็กในทุกด้าน กลุ่มอาการในระยะวิกฤต เช่น กลัว วิดกกังวล หรือมี

อาการทางกาย เช่น ปวดท้อง ปวดศีรษะ อาเจียน ตกใจง่าย ความเครียด อาการทุกข์ทรมานใจ ซึมเศร้า แยกตัวออกจากกลุ่ม (Isolation) ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของตัวเองได้ รู้สึกไม่มีใครรัก ไร้ค่า ขาดความเชื่อมั่น ในตนเอง (ศูนย์การศึกษาหลากวัฒนธรรมแห่งชาติเกาหลี: 2565)

1.2 ประเภทความรุนแรงต่อนักเรียน

UNESCO (2019) ได้จำแนกความรุนแรงเป็น 3 ประการคือ ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ ข้อมูลที่มีอยู่แสดงให้เห็นว่าการกลั่นแกล้งเป็นรูปแบบที่พบบ่อยที่สุดของความรุนแรงในสถานศึกษา และการสำรวจทั่วโลกหลักๆ จะติดตามการกลั่นแกล้งแยกจากความรุนแรงในรูปแบบ ดังที่แสดงความซับซ้อนกันในภาพที่ 1

ความรุนแรงทางร่างกาย (physical violence) รวมถึง การทำร้ายร่างกาย (physical attacks) การต่อสู้ทางร่างกาย (physical fights) การลงโทษทางร่างกาย (corporal punishment) และการกลั่นแกล้งทางร่างกาย (physical bullying) **ความรุนแรงทางจิตใจ** (psychological violence) รวมถึง การล่วงละเมิดทางวาจา (verbal abuse) การล่วงละเมิดทางอารมณ์ (emotional abuse) การกีดกันทางสังคม (social exclusion) และการกลั่นแกล้งทางจิตใจ (psychological bullying) **ความรุนแรงทางเพศ** sexual violence รวมถึง การมีเพศสัมพันธ์โดยสมัครใจหรือการข่มขืน (completed and attempted non-consensual sex acts) การสัมผัสที่ไม่ต้องการ (unwanted touching) การคุกคามทางเพศ (sexual harassment) และการกลั่นแกล้งทางเพศ (sexual bullying)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงและการกลั่นแกล้งรังแกกัน (ที่มา : UNESCO 2019)

Gabriela Smarre and Others (2024). กล่าวถึงความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน: รวมถึงความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางเพศและจิตใจต่อนักเรียนกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน นักเรียนคนอื่น หรือบุคคลอื่นไม่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนหรือบริเวณใกล้เคียงโรงเรียน ความรุนแรงตามเพศที่เกี่ยวข้องกับ

โรงเรียน เป็นการกระทำหรือการคุกคามทางเพศ ทางร่างกาย หรือจิตใจ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในและรอบๆ โรงเรียน อันเป็นผลมาจากบรรทัดฐานทางเพศและทัศนคติแบบเหมารวมและบังคับใช้ด้วยพลังไดนามิกที่ไม่เท่ากัน

สรุปได้ว่า ความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษาเป็นการกระทำใดๆ ที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักเรียนโดยเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน นักเรียนคนอื่น หรือบุคคลอื่นไม่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ความรุนแรงจำแนกได้เป็น 3 ประการคือ ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางจิตใจ และความรุนแรงทางเพศ

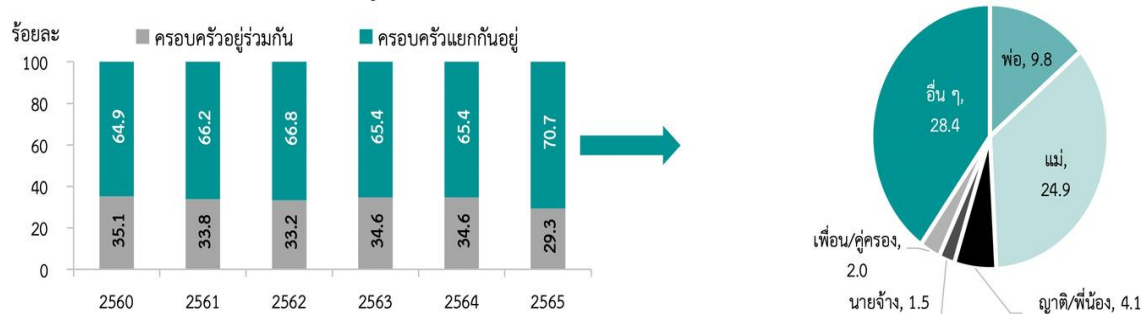
2. สาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงของเด็กและเยาวชน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลคุ้มครองพฤติกรรมรุนแรงเยาวชน คือ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2566) กล่าวถึงความรุนแรงของเด็กและเยาวชนมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีสาเหตุมาจากปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1) ปัญหาความเปราะบางของสถาบันครอบครัว ประกอบด้วย

1.1) เด็กและเยาวชนไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ข้อมูลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน พบว่า เด็กและเยาวชนที่ก่ออาชญากรรมส่วนใหญ่ไม่ได้อาศัยกับอยู่กับพ่อแม่ โดยในปี 2565 มีสัดส่วนมากถึง 70.7% และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

1.2) การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการลงโทษ/สั่งสอนโดยใช้ความรุนแรงทำให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมก้าวร้าว ข้อมูลจากการสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรี ในประเทศไทย ปี 2565 พบว่า 53.8% ของเด็กอายุ 1-14 ปี ได้รับการอบรมสั่งสอนจากผู้ดูแล ด้วยการลงโทษทางร่างกาย หรือใช้ความรุนแรงทางด้านจิตใจ ทั้งการตีหรือตบที่หน้า ศีรษะ หรือหู การตีด้วย เข็มขัด ไม้เรียว การตวาด หรือการด่าเด็กว่าโง่ จะทำให้เด็กเกิดบาดแผลทางจิตใจ (Trauma) รู้สึกขาดเสรีภาพในการแสดงออก ซึ่งจะกระตุ้นให้เด็กต่อต้านและท้าทายที่สุดอาจนำไปสู่การมีพฤติกรรมรุนแรงและก่ออาชญากรรมได้

ภาพที่ 2 ปัญหาเด็กและเยาวชนที่อยู่/ไม่ได้อยู่กับครอบครัว

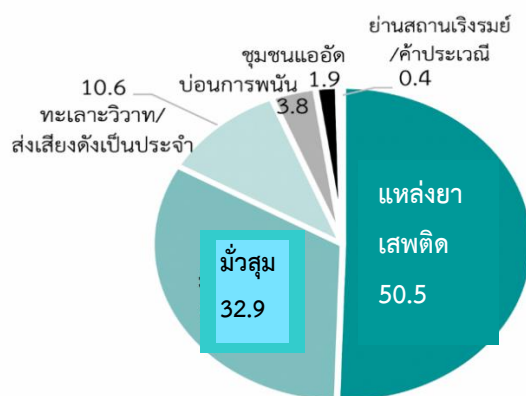
ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2566

2) ปัญหาสังคมเพื่อน

2.1) ความต้องการการยอมรับและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อน เป็นปัจจัยสำคัญ ที่นำไปสู่การก่อความรุนแรงในเด็ก เนื่องจากสังคมเพื่อนมีความใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบพฤติกรรม ค่านิยม และชุดความคิด หากเด็กและเยาวชนเลือกคบเพื่อนที่พฤติกรรมไม่ดี เช่น หนีเรียน เทียวกลางคืน ดื่มสุรา เกี่ยวข้องกับอบายมุข/สิ่งผิดกฎหมายอาจจะถูกชักจูงให้มีพฤติกรรมที่ไม่ดี จากข้อมูลของกรมพินิจฯ พบว่า ปัจจัยด้านเพื่อนและคนใกล้ชิด ส่งผลให้เด็กกระทำความผิด โดยเฉพาะยาเสพติดและความผิดที่เกี่ยวกับอาวุธและวัตถุระเบิด

2.2) การถูกบูลลี่ (Bully) เป็นรูปแบบหนึ่งของความรุนแรง จากการสำรวจของเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชนปี 2563 พบว่า ผลกระทบจากการถูกบูลลี่ ส่งผลให้เด็กกว่า 42.9% คิดได้ตอบ หรือต้องการเอาคืน สอดคล้องกับข้อมูลของ Ditch the Label ที่ได้ทำการสำรวจการบูลลี่ในสถานศึกษา ในปี 2016 ที่พบว่า คนที่เคยเจอประสบการณ์การถูกกลั่นแกล้งมาก่อน มีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมกลั่นแกล้งคนอื่นต่อ

3) ปัญหาชุมชน เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กก่อความรุนแรงจากการซึมซับสภาพแวดล้อมของสังคมที่ตนอยู่อาศัยหล่อหลอมให้เด็กกลายเป็นภาพสะท้อนของชุมชนนั้น ๆ จากข้อมูลของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในช่วงเดือนตุลาคม 2563-มีนาคม 2564 พบว่า > 79.1% อยู่ในชุมชนที่มีปัญหา > 50.5% อยู่ในแหล่งยาเสพติด > 32.9% อยู่ในแหล่งมั่วสุม > 10.6% อยู่ในทะเลาะวิวาทประจำ

ภาพที่ 3 ลักษณะสังคมที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่
ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน 2566

4) ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย เด็กและเยาวชนไทยได้รับอิทธิพลอย่างมากจากการเข้าถึงสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง การใช้สังคมออนไลน์ในการนัดรวมตัวหรือวางแผนทำสิ่งผิดกฎหมายร่วมกัน การเสพสื่อเกี่ยวกับยาเสพติด การเล่นเกมที่มีเนื้อหารุนแรง เด็กจึงซึมซับความรุนแรงไปโดยไม่รู้ตัว และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบตามมาได้ จากข้อมูลกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของเด็กที่เคยก่ออาชญากรรม พบว่า เกิดจากการเสพสื่อที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมโดยเฉพาะสื่อบนสังคมออนไลน์ โดยเนื้อหาประเภทรถซิ่งและแต่งรถ มีสัดส่วนมากที่สุด 82.6% ประเภทการทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกาย อาทิ รุมตบกัน ยกพวกตีกัน 65.9% ซึ่งส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ เนื้อหาที่เสฟสูงถึง 57.6%

5) ปัญหาทางจิตเวช หรือการใช้ยาเสพติด โดยพฤติกรรมความรุนแรงบางประเภทมีสาเหตุจากอาการทางจิตเวชได้ อาทิโรคบุคลิกแปรปรวน (Personality Disorder) โรคพฤติกรรมเกร (Conduct Disorder) โรคไซโคพาท (Psychopaths) ซึ่งหากไม่ได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง อาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรมรุนแรงมากขึ้นได้ โดยสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เป็นโรคจิตเวช คือการใช้ยาเสพติด จากข้อมูลกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ได้สำรวจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่ออาชญากรรม 2559 – 2563 พบว่า เด็กและเยาวชนที่ก่อคดีความรุนแรงเกี่ยวกับเพศ และอาวุธและวัตถุระเบิดกว่า 83.1% และ 85.3% เคยกระทำความผิดในสถานศึกษาเกี่ยวกับการใช้สารเสพติด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรื

นอกจากนั้น งานวิจัยที่ศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงของเด็กและเยาวชน ได้แก่ ลลิตา สามารถ (2561) ญัฐกร เทียนจันทร์ (2563) อนุรักษ จันทรรอด (2565) มีรายละเอียด ดังนี้

ลลิตา สามารถ: (2561) ศึกษาพฤติกรรมความรุนแรงของเยาวชนในพื้นที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเฉพาะเยาวชนที่มีอายุระหว่าง 14 – 18 ปี จำนวน 380คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนาและสถิติทดสอบสมมติฐานไคสแควร์ ผลการศึกษา พบว่าได้รับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากสิ่งเสพติดในระดับมาก ส่วนอิทธิพลจากสื่อในระดับน้อย พฤติกรรมความรุนแรงทางกาย และทางใจ ในระดับน้อย ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพ ครอบครัวและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเยาวชนทั้งทางกายและใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อิทธิพลจากกลุ่มเพื่อน อิทธิพลจากสื่อ และ อิทธิพลจากสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความรุนแรงของเยาวชนทั้งทางกายและใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ญัฐกร เทียนจันทร์ (2563) ศึกษาสาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงของนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ 2 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นนักศึกษาที่มีประสบการณ์ก่อเหตุ ทะเลาะวิวาทระหว่างสถาบัน จากสถาบัน 2 แห่ง ๆ ละ 3 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลปทุมวัน ประสบการณ์ในการทำงานในสายงานไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 4 คน รวมจำนวนทั้งหมด 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุที่สำคัญที่จะทำให้เกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทที่เป็น พฤติกรรมความรุนแรง มีสาเหตุหลัก 3 ปัจจัยคือ 1) การปลุกฝังจาก รุ่นพี่ ศิษย์เก่า 2) ขาว และสื่อสังคมออนไลน์ และ 3) ความคึกคะนองของวัยรุ่นและการยั่วยุ ซึ่งทั้ง 3 สาเหตุเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันที่สะท้อนให้เห็นถึง รากเหง้าปัญหาที่แท้จริง แต่จากพบว่าปัจจัยภายนอกคือ ขาว และสื่อสังคมออนไลน์ ที่ส่งผลกระทบลักษณะของนักศึกษาทั้งสองสถาบัน ทะเลาะวิวาทเหล่านี้ ไม่ได้จางหายไปไหน แต่ยังคงกลายเป็นควันหลงของพฤติกรรม ความรุนแรงที่ร่อแรงกระตุ้นขึ้นได้ตลอดเวลา

อนุรักษ จันทรรอด (2565) ได้การศึกษาความรุนแรงของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันของนักเรียน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนในสถานศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 อำเภอเมืองพิษณุโลกจำนวน 388 ชุด ผลการศึกษาพบว่า การกลั่นแกล้งทางคำพูดพบมากที่สุดถึงร้อยละ 82.0 ในลักษณะของการล้อเลียน นินทา และการเข้าแหย่ รองลงมาการกลั่นแกล้งทางร่างกายร้อยละ 68.0 ในลักษณะของการ

แต่ ตี ผลัก การกลั่นแกล้งเชิงสัมพันธ์ภาพร้อยละ 45.0 โดยการใช้กลุ่มเพื่อนกดดันให้แยกจากกลุ่ม การใช้กลุ่มเพื่อนกระจายข่าวลือให้ถูกเข้าใจผิดในแง่ลบ ใช้กลุ่มเพื่อนประณาม กล่าวโทษ ไม่ให้เพื่อนเข้าใกล้ ในส่วนระดับความรุนแรงจำนวนครั้งของการถูกกลั่นแกล้งพบว่า นักเรียนถูกกลั่นแกล้งอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และมากถึงมากกว่า 5 ครั้งต่อสัปดาห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการถูกกลั่นแกล้ง พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว นักเรียนเคยถูกคนในครอบครัวตีทันทันทีเมื่อทำให้เขาโกรธ ปัจจัยแวดล้อมด้านเพื่อน เมื่อนักเรียนเห็นเพื่อนแกล้งคนอื่น นักเรียนก็จะเข้าไปร่วมทันที ปัจจัยแวดล้อมด้านสื่อ นักเรียนอ่านหนังสือ การ์ตูนที่มีความรุนแรงและนำมาใช้ในชีวิจริง

สรุปสาเหตุที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรงของเด็กและเยาวชน มาจากปัจจัยต่าง ๆ กล่าวคือ คือ ปัญหาความเปราะบางของสถาบันครอบครัว ปัญหาสังคมเพื่อน ปัญหาชุมชน ปัญหาการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ไม่เหมาะสมได้ง่าย รวมถึงปัญหาการใช้ยาเสพติด

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษา

การแก้ไขและป้องกันความรุนแรงในสถานศึกษา เป็นหน้าที่ของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นครู ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง รวมไปถึงสังคม จากรายงานขององค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ เสนอแนะวิธีการที่ช่วยลดปัญหาความรุนแรงในสถานศึกษา ได้ดังนี้

UNESCO (2019) ได้รายงานปัจจัยแห่งความสำเร็จที่การลดความรุนแรงในสถานศึกษา หรือรักษาระดับความรุนแรงในสถานศึกษา และการกลั่นแกล้งให้อยู่ในระดับต่ำได้ตลอดระยะเวลาหนึ่ง จากการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบการตอบสนองของผู้ให้ข้อมูลสำคัญใน 8 ประเทศกรณีศึกษา โดยพิจารณาจากปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จทั้ง 9 ประการ ดังนี้ 1) ความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งและกรอบนโยบายที่แข็งแกร่งเพื่อจัดการกับความรุนแรงต่อเด็ก รวมถึงความรุนแรงในสถานศึกษา 2) ความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษาและพันธมิตรที่หลากหลาย 3) การนำโปรแกรมการแทรกแซงลงสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความพร้อมของข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และการติดตาม การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ 5) การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และการจัดการห้องเรียนเชิงบวก 6) การมุ่งเน้นไปที่สภาพแวดล้อมของโรงเรียนและห้องเรียนที่ปลอดภัยและเป็นบวก 7) ความมุ่งมั่นต่อสิทธิเด็กและการเสริมพลังและการมีส่วนร่วมของนักเรียน 8) แนวทางเชิงระบบในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดในชุมชนโรงเรียน 9) การสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนที่ได้รับผลกระทบจากความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา

สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี (2563) เสนอแนวทางการป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงโดยการร่วมมือจากทางโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง เด็กนักเรียน และชุมชน ไว้ดังนี้

- 1) โรงเรียนมีระบบในการดูแลจัดการปัญหาความรุนแรงที่ชัดเจน
- 2) ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมเด็กที่มีพฤติกรรมดีให้ได้รับการชื่นชม

3) ครอบครัวควรเป็นแบบอย่างที่ดี ไม่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ฝึกทักษะที่สำคัญให้แก่เด็ก การสื่อสาร การเข้าสังคม การจัดการปัญหา ทักษะการควบคุมอารมณ์และผ่อนคลายอารมณ์ สิทธิหน้าที่ ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าในตัวเอง

4) นักเรียนควรมีทักษะ และปลูกฝังความคิด ไม่ควรนิ่งเฉย เพิกเฉยต่อความรุนแรง

5) ชุมชนไม่มีความรุนแรง หรือความเสี่ยงที่จะเกิดความรุนแรง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563).จัดทำคู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของสถานศึกษา กำหนดมาตรการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนดังนี้ 1. ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการกระทำความผิดทางพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ 2. ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้งรังแกและทักษะชีวิต 3. ใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการเฝ้าระวัง 4. คัดกรองให้คำปรึกษากับเด็กนักเรียนและช่วยเหลือในการแก้ปัญหา 5. การเฝ้าระวังช่องทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งรังแก และกำหนดแนวทางการช่วยเหลือ ดังนี้ 1. คัดกรองข้อมูลระดับความรุนแรงของการถูกกลั่นแกล้งรังแก 2. ให้คำแนะนำปรึกษาในการแก้ปัญหา 3. หากระดับปัญหามีความรุนแรงให้รายงานผู้บริหารสถานศึกษา 4. ส่งต่อหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องช่วยแก้ปัญหา 5. ติดตามดูแลการให้ความช่วยเหลือส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน

ศูนย์การศึกษาหลากหลายวัฒนธรรมแห่งชาติเกาหลี (2565) กล่าวถึงการป้องกันความรุนแรงต่อเด็กในสถานศึกษา โดยการสังเกตสัญญาณของนักเรียนที่ถูกกระทำที่มีลักษณะดังนี้ มีท่าทีหวนไหวขึ้นมาเมื่อคุณพยายามจะคุยกับพวกเขาเรื่องชีวิตในสถานศึกษา กับเพื่อน ๆ ดูเหม่อลอยและสติหลุด พูดเรื่องการย้ายโรงเรียน ขอเงินค่าขนมเพิ่มหรือบิลค่าโทรศัพท์สูงผิดปกติ ไม่อยากไปร่วมกิจกรรมกลุ่ม เช่น ทัศนศึกษาหรือกิจกรรมอาสาสมัคร การสังเกตสัญญาณของนักเรียนที่กระทำความรุนแรงที่มีลักษณะดังนี้ คนที่มีกำลังดีเพื่อนหรือแกล้งสัตว์บ่อยครั้ง เป็นคนใจร้อน หุนหันพลันแล่น และก้าวร้าว ไม่สามารถแยกแยะระหว่างความรุนแรงกับการล้อเล่นทั่วไปได้ เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ความขัดแย้ง มักสับสนหรือแสดงท่าทางดูหมิ่นนักเรียนคนอื่น พูดจาดูถูกหรือโจมตีคนอื่นโดยไม่ลังเลในสื่อสังคมออนไลน์ การป้องกันการทารุณกรรมเด็ก ผู้ปกครองควรสอนเด็กว่าถึงสิ่งที่เข้าข่ายทำร้ายเด็ก เช่น การจับตัวในสิ่งที่ไม่ควรจับ ให้แจ้งพ่อแม่ หรือวิ่งหนีไปอยู่กับกลุ่มคนอื่นที่ปลอดภัยกว่า และให้ความรู้ผู้ปกครองในการทำโทษเด็กอย่างเหมาะสม ไม่รุนแรงเกินไปจนเข้าข่ายทารุณกรรม ผู้ปกครองให้การชื่นชม/ยอมรับ ในสิ่งที่เด็กทำได้ดีและเหมาะสม เด็กไปใช้กำลังกับสิ่งที่สังคมยอมรับได้ เช่น การเล่นเกม ทุกคนมีส่วนสำคัญในการป้องกันไม่ให้เกิดได้ เพียงแค่ใส่ใจ หมั่นสังเกตและพูดคุยกับเด็ก

งานวิจัยที่ศึกษาการป้องกันพฤติกรรมรุนแรงของเด็กและเยาวชน ได้แก่ เบญจมาภรณ์ รุ่งแสง. (2563). คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2564) ศิริปรียา ศิริสุนทร และธนัสสา โรจนตระกูล (2565) มีดังนี้

เบญจมาภรณ์ รุ่งแสง. (2563) ได้ศึกษาการจัดการพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่น. โดยได้เสนอแนวทางในการจัดการดูแลวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมรุนแรงสำหรับผู้ปกครอง 1) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับวัยรุ่น โดยบิดามารดาและผู้ปกครองควรให้ความสนใจที่จะเข้าใจสภาพปัญหา ธรรมชาติของอารมณ์ และพฤติกรรมของวัยรุ่น 2) มีแนวทางในการสื่อสารที่เหมาะสมกับวัยรุ่น มีการพูดคุย ให้แรงเสริมพฤติกรรมที่ดี รวมทั้งการช่วยเหลือเรื่อง

การเรียนรู้ในกรณีที่มีปัญหา 3) เป็นตัวอย่างที่ดี บุคคลในครอบครัวต้องพยายามควบคุมอารมณ์ของตนให้
บรรยาการสงบเมื่อวัยรุ่นได้แสดงความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง 4)หาข้อมูลเพื่อการช่วยเหลือ โดยบุคคลใน
ครอบครัวสามารถเข้ารับความรู้และฝึกทักษะในการจัดการกับพฤติกรรมวัยรุ่น โดยใช้เทคนิคการปรับ
พฤติกรรม ด้วยการเสริมแรงเพื่อปรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์และลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จากหน่วยงาน
สาธารณสุขได้ ส่วนแนวทางในการจัดการดูแลวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมรุนแรง สำหรับบุคลากรในสถานศึกษา ได้แก่
1) ส่งเสริมการปรับพฤติกรรมวัยรุ่นในห้องเรียน โดยการออกกฎระเบียบที่ดี มีกฎระเบียบที่ชัดเจน การให้แรงเสริม
ทางบวก และไม่ให้แรงเสริมในพฤติกรรมเชิงลบ และมีการลงโทษในรูปแบบที่ไม่ใช้ความรุนแรง 2) สนับสนุน ใ
ครู/อาจารย์ที่ปรึกษาเสริมสร้างทักษะชีวิตและส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์ต่อสังคม
ให้แก่วัยรุ่น เช่น กิจกรรมจิตอาสา ค่ายอาสาเพื่อส่งเสริมการมีคุณค่าในตนเอง 3) สร้างบรรยากาศที่เข้าใจ และเป
นกำลังใจจะช่วยให้วัยรุ่นปรับปรุงตนเอง ส่งเสริมให้วัยรุ่นได้มีบทบาทในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และชื่นชม
เมื่อวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสม 4) ควรจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านหรือพบปะผู้ปกครองในวัยรุ่นที่มีความเสี่ยงจะเกิด
พฤติกรรมรุนแรง 5. จัดกิจกรรมชมเสริมให้กับนักเรียนเพื่อลดปัญหาการเรียน โดยอาจมีกลไกณมิตรดูแลเรื่องการ
เรียน และควรมีการเฝ้าระวังการขาดเรียนอย่างสม่ำเสมอ และหากพบการขาดเรียนเกิน 2 วัน จะต้องพบ
ผู้ปกครองและวัยรุ่นทันที เพื่อพูดคุยปัญหาร่วมกัน 6) ในสถานศึกษาควรมีนักจิตวิทยา หรือครูสอนจิตวิทยาที่
สามารถให้คำปรึกษาในด้านต่างๆให้แก่แก่นักเรียนอาชีวศึกษา 7) ควรบรรจุหลักสูตรศีลธรรม จริยธรรม เพื่อบ่มเพาะ
พฤติกรรมที่เหมาะสม ให้กระทำตนเป็นพลเมืองดี 8) ใช้กิจกรรมที่ระบายความโกรธ ความก้าวร้าว เช่น เตะ
ฟุตบอลชกกระสอบทรายเครื่องปั่นดินเผา แกะสลักแท่งกิจกรรมนั้นต้องมีกติกาควบคุม 9) ส่งเสริมและสนับสนุนให้
วัยรุ่นใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ชุมชน และสังคม เช่น โครงการจิตอาสา

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2564) ศึกษาและวิเคราะห์การพัฒนาเด็กและเยาวชน ใน
ปี 2563 ส่วนของบริบทที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่ต้องพิจารณาสำคัญ คือ สภาวะความรู้ที่
หายไป (Learning loss) และความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยีหรือช่องว่างทางดิจิทัลของเด็กและเยาวชน ซึ่งยังพบ
ความรุนแรงเป็นวงกว้าง ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกมาตรการเร่งด่วนและดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้
สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาการพัฒนาเด็กและเยาวชน สำหรับเด็กวัย 13 - 25 ปีคือ การป้องกันปัญหาความ
รุนแรงในสถานศึกษา การป้องกันปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชนในและนอกสถานศึกษา เด็กและเยาวชนที่รับ
ผลกระทบจากสื่อออนไลน์ สำหรับเด็กและเยาวชนที่ต้องการการคุ้มครองเป็นพิเศษ คือ การป้องกันเด็กกลุ่ม
เปราะบางหลุดจากระบบการศึกษา ปัจจัยสาเหตุของแนวโน้มปัญหาเด็กและเยาวชน จากแนวโน้มปัญหาเด็กและ
เยาวชนข้างต้น อาจวิเคราะห์ปัจจัยสาเหตุได้ 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) ปัญหาจากความพร้อมของมารดา 2) ปัญหาจาก
ข้อจำกัดหรือการเลี้ยงดูที่ไม่ดีพอจากครอบครัว 3) ปัญหาจากภัยสังคม เด็กและเยาวชนเป็นเหยื่อจากภัยสังคม
จากสภาพสังคมเสี่ยงภัย (Risk society) หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ไม่มีความมั่นคงปลอดภัย เช่น ปัญหาการถูก
ล่วงละเมิดทางเพศ และปัญหาการใช้สื่อออนไลน์เป็นต้น 4) ปัญหาจากความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นกรณีที่เด็ก
และเยาวชนเป็นเหยื่อจากโครงสร้าง ทางสังคมที่ไม่เท่าเทียม หรือมีความเหลื่อมล้ำ ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ

กระบวนการยุติธรรม และความเหลื่อมล้ำทางสังคมต่าง ๆ ที่ทำให้เยาวชนไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐาน หรือ สิทธิพึงมีที่ควรได้รับเพื่อการมีชีวิตที่ดี

ศิริปริยา ศิริสุนทร และธณัฐา โรจนตระกูล (2565) ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนการยุติความรุนแรง ผู้หญิง เด็ก และบุคคลในครอบครัว เป็นการวิจัยแบบผสานวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ จากการแจกแบบสอบถามกับประชาชน จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า ระบบและกลไกการขับเคลื่อนการยุติความรุนแรง ต่อผู้หญิง เด็ก และบุคคลในครอบครัว พบว่า 1) จากการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ.2550 2) จากการดำเนินงานของศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว (ศปก.ต.) หรือศูนย์พัฒนาครอบครัว (ศพค.) และ 3) จากการจัดรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง เด็ก และบุคคลในครอบครัว ส่วนแนวทางการขับเคลื่อนการยุติความรุนแรงต่อผู้หญิง เด็ก และบุคคลในครอบครัว พบว่า 1) สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงต่อผู้หญิง เด็ก และบุคคลในครอบครัว 2) สร้างเครือข่ายอาสาสมัครในพื้นที่ 3) ประชุมเครือข่ายความร่วมมือ และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย และ 4) ให้ความช่วยเหลือ บำบัดผู้กระทำด้วยความรุนแรง

สรุปปัจจัยแห่งความสำเร็จในการป้องกันความรุนแรงต่อนักเรียนในสถานศึกษาที่สำคัญๆ จากการศึกษาแนวคิด การดำเนินงานขององค์กรและงานวิจัย คือ ผู้บริหารเข้มแข็งและดำเนินตามกรอบนโยบายที่แข็งแกร่งในการจัดการกับความรุนแรงต่อเด็ก สร้างเครือข่ายอาสาสมัครในพื้นที่ ความร่วมมือระหว่างภาคการศึกษา เครือข่ายและพันธมิตรที่หลากหลาย ความพร้อมของข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในชุมชนแวดล้อมของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2566). *การกระทำผิดของเด็กและเยาวชน*. สืบค้นจาก <https://portal.djop.go.th/research/storage/files/>
- กรมสุขภาพจิต. (2563). *กรมการแพทย์เผย 4 แนวทางป้องกันความรุนแรงต่อเด็กและสตรี*. สืบค้นจาก <https://www.hfocus.org/content/2020/11/20506>
- คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2564). *ศึกษาและวิเคราะห์การพัฒนาเด็กและเยาวชนในปี 2563*. สืบค้นจาก <https://www.KU.go.th/th/home/infographic/infographic-462>
- ณัฐกร เทียนจันทร์. (2563). สาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมรุนแรง ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(1), 79-92.
- เบญจมาภรณ์ รุ่งสาธ. (2563). การจัดการพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงในวัยรุ่น. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 3(1), 3-10.
- ลลิตา สามารถ. (2561). *พฤติกรรมความรุนแรงของเยาวชนในพื้นที่ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

- ศิริปรียา ศิริสุนทร และ ธนัสนา โรจนตระกูล. (2565). แนวทางการขับเคลื่อนการยุติความรุนแรง ผู้หญิง เยาวชน และบุคคลในครอบครัว. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(7).
- ศูนย์การศึกษาหลากหลายวัฒนธรรมแห่งชาติเกาหลี. (2565). ความรุนแรงใน โรงเรียน การป้องกัน และแก้ไข สำหรับ ผู้ปกครอง. สืบค้นจาก www.edu4mc.or.k
- สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี. (2567). การกลั่นแกล้งในสถานศึกษา ปัญหารุนแรงที่ส่งต่ออดีตสู่อนาคต. สืบค้นจาก <https://www.childrenhospital.go.th/8887>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียนของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร
- อนรรักษ์ จันทรรอด. (2565). การศึกษาความรุนแรงของพฤติกรรมกลั่นแกล้งกันของนักเรียนในสถานศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการจัดการและพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม*, 2(1), 43-56.
- Gabriela Smarre and Others. (2024). “Violence in Schools: Prevalence, Impact, and Interventions,” canter for global development January 2024.
- UNESCO. (2019). “Behind the numbers: ending school violence and bullying” from <https://doi.org/10.54675/TRVR4270>